

RECENSION

Colin Firth och Geoffrey Rush i *The King's Speech*

Svensk titel The King's Speech

Regi Tom Hooper

Manus David Seidler

Producent Iain Canning, Emile Sherman, Gareth Unwin

Foto Danny Cohen

Musik Alexandre Desplat

Roller Colin Firth, Helena Bonham Carter, Geoffrey Rush, Derek Jacobi, Robert Portal, Richard Dixon m fl

Storbritannien, Australien 2010

Längd 1 tim 55 min

Distributör AB Svensk Filmindustri

The King's Speech

Från att tidigare enkom ha vinkat förstrött från välputsade landåder bak ståtliga ekipage av våldresserade hästar av jämförlig börd – tvingas nu monarkin anpassa sig till den medialiserade tillvaro vi alla på olika sätt ramlar runt i. Som den gamle kung Georg V i föraktfull ton utbrister i filmen efter ett av sina radiotal på 1920-talet: "We have become actors!", ett skrå med helt annat rykte på den tiden som vi förstår. Tom Hoopers *The King's Speech* fångar på ett lustfyllt och intressant sätt upp en brytningstid in i det moderna samhället.

Prins Albert, den blivande kung George VI, lider av svårartad stamning. I filmens inledande scen står han närmast paralyserad framför mikrofonen i färd med att inviga det brittiska imperiets årliga utställning på Wembley. Han får knappt fram ett hörbart ord och den inbjudna publiken – liksom vi i salongen – lider med honom. Hans fru Elisabeth – den blivande drottningmodern som gick och blev 101 år – tar saken i egna händer och söker upp diverse talpedagoger. Men förgäves, allt misslyckas tills den dag hon möter Lionel Logue, en australisk talpedagog med oortodoxa metoder och allt tar en vändning. Saken har därtill blivit smått akut. Alberts bror, som snart ska bli kung Edward VIII, har inlett en romans med den beryktade amerikanska lady Wallis Simpson och kyrkan tillåter under inga omständigheter ett giftermål. Men så blev det som vi vet. Och Alberts – han har nu stigit i graderna och kallas Hertigen av York – värsta farhågor är på väg att besannas. Så talträning är av nöden i den allt avslöjande radions tidevarv.

Vad som sen följer är ett mycket underhållande kammarspel när de bägge mycket envisa herrarna Logue och Hertigen, motsträvt men likafullt förtjust attraherade av varandra, inleder ett samarbete som slutar i kungens över nio minuter långa radiotal till nationen sedan premiärminister Eden förklarar krig mot nazityskland i september 1939 och det andra världskriget är ett faktum. Det är mycket välspelat, både Geoffrey Rush som Logue och Colin Firth i rollen som Hertigen av York verkar stortrivs i sina roller. Ett exempel på en ordväxling är när Logue svarar på Hertigens påstående att han bara inte kan tala: "Med största säkerhet vet en kunglig hjärna vad

munnen säger". Varpå hertigen svarar: "Du verkar inte särskilt väl insatt i kungligheters liv." Manuset är tryfferat med små antiroyalistiska sentenser av liknande slag. Och birollerna är därtill välbesatta och Helena Bonham Carter förmedlar stor värme i rollen som en nedtonad, medkännande mor och hustru till den blivande kungen.

Logue väljer att omedelbart titulera majestätet med hans familjära namn "Bertie". "Sådan är min metod." Något som förstås till en början väcker anstöt men som sedan, sen de bägge utvecklats till en närmare och rentav vänskaplig relation, visar sig leda till smärtsamma insikter i vad som låg bakom hertigens stamning. Nämligen att han som barn var osedd, oälskad och negligerad i en emotionellt dysfunktionell familj. Han är ju också människa gubevars, inte bara en liten prins. Här kan vi som svenskar förstås dra våra egna paralleller.

Filmens slut är högtintressant. Kung George VI skall hålla ett viktigt tal till folket sedan kriget brutit ut. Krig är ingen lek, det är viktigt att elda kampviljan inför kommande hårda tider. Churchill, än så länge marinminister, men han ska alldeles strax änta världsscenen, trycker på om vikten av att samla folket runt en symbolinstitution som kungahuset – situationen är snarlik den med Blair och Drottning Elisabeth efter Dianas död i filmen *The Queen*. Som medlem i Republikanska föreningen skall jag villigt erkänna att det var med en känsla av vankelmod som jag släntrade ut ur biografen efter att ha sett filmen. I mitt tycke står filmen i givakt inför överhögheten samtidigt som David Seidlers roande och bitvis vassa manus ger ideliga nålstick mot det kungligt pompösa och får monarkin som statsbärande institution att verka precis så paradoxalt medeltida som en modern blick måste se den som. Men det slår krokben för den republikanska attacken när monarkerna blir mänskliga – antingen de är dyslektiker, anorektiker eller bara stammar.

Andreas Hoffsten